

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstralske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — Listi se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katal. Slovenskega društva“ dobivajo listi brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5, v sprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Rokopis se ne vrača. — Upravništvo: Koroska cesta št. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne poštne tarife za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglašne primeren popust, inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ne sprejema reklamacije so poštnine proste.

„Slovenski Gospodar“ izhaja vsak četrtek na 10 straneh. Stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Naslov: Upravništvo „Sl. Gospodar“, Maribor.

Štajerski deželni zbor.

Štajerski deželni zbor je sklican na dan 16. januarja, ali bo delal ali ne, je odvisno od tega, kako se bo nemško-narodna večina zadržala nasproti Slovincem. Če jim bo dovolila, kar zahtevajo v imenu svojih volilcev na prosvetnem in gospodarskem polju, če se bo pri nastavljanju novih doklad ozirala na slabo stanje našega kmeta in obrtnika, potem se bo gotovo dalo tudi s slovenskimi poslanci govoriti. Kajti slovenski poslanci niso pričeli obstrukcije iz nagajivosti, ampak radi krivice, ki jim jih je dosedaj delala nemško-nacionalna večina.

Kadarkoli se je od slovenske strani zahtevala ločitev naše dežele v slovenski in nemški del, so marsikateri, tudi pametni ljudje, torej nasprotniki liberalcev, zmajevali z glavo, češ, da to vendar ne bi bilo dobro. Sedanja obstrukcija pa je nepobitno dokazala potrebo in upravičenost take delitve, kajti nemško gospodarstvo tira celo deželo v gospodarski propad. Štajerski Nemci niso zmožni za gospodarstvo tako velike dežele, kakor je naša. Manjka jim za to razuma in dobre volje.

Svojo gospodarsko nezmožnost dokazujejo Nemci tudi v manjših gospodarstvih, kakor je deželno. Vsa večja Štajerska mesta, v katerih vladajo Nemci, so zadolžena preko glave, tako Gradec, Maribor, Ptuj, Celje. Seveda krono vseh zadolženih gospodarstev so dosegli Nemci v deželi, ki ima danes rednih in izrednih dolgov nič manj kot 47 milijonov kron.

Kadar ni deželnega zbora je deželni mošnjček bolj trdo zvezan. Znano je, da je zadnji dve leti, ko je bila obstrukcija, dežela 3 milijone manj izdala, kakor je bilo nameravano v proračunu, ki pa seveda ni bil odobren; vrhu tega ni mogla narediti dežela nobenih novih dolgov. Slovenska obstrukcija je torej tudi mnogo hudega zabranila, obenem pa je obrnila pozornost cele dežele na skrajno slabo gospodarstvo nezmožne nemške večine.

Slovinci imajo le škodo, kjerkoli vladajo nezmožni in edino za svojo lastno korist skrbeči Nemci zanje. To nam dokazuje tudi najnovejša zgodovina štajerskega deželnega zbora.

Mož, jeklen bodi!

Med starimi narodi so najboljše vzgojevali svojo mladino Spartanci, zato je bil tudi spartanski rod med grškim narodom najbolj sposoben za vsak boj in odpor. Zgodovina nam pravi, da so dečki spali le na seno ali slami brez odeje; od 15. leta pa so ležali na trstju, ki so ga morali sami natrgati v Evrotu. Poletu in pozimi so hodili bosi in gologlavi, oblečeni v lahko, voleno sukcnico; od dvanajstega leta pa niso imeli druge obleke kot plašč ali pravzaprav le kos štiriočlatega sukna, ki so ga vrgli čez levo ramo ter ga pod desno pazduho potegnili nazaj čez prsa. Vsako drugo oblačilo, kakor tudi tople kopeli in mazila, so bile prepovedane, kajti mladeniči so morali svoja telesa utrditi, da bi se tako že v mladosti privadili vsem težavam, katere mora človek v vojski prenašati. Ravno zato so jim dajali tudi jako slabih jedi in še teh tako pčelo, da se niso nikdar popolnoma nasitili.

Vsako leto na praznik boginje Artemide Ortije so morali spartanski mladeniči iti v njen tempel, kjer so jih do krvi bičali. Kdor je najbolj vzdržal, da ni zastokal, je dobil pred oltarjem častni venec v dar. Tu se je večkrat pripetilo, da so pogumni mladeniči celo omedleli ali se celo mrtvi zgrudili na tla, nego bi le malo zajokali.

Spartanci, ki so se morali tako ostro vzgojevati, se niso bali vojske, ampak veselili so se na njo, kakor na kako prijetno slavnost. Kdor je bežal pred sovražnikom, je bil zasmehovan ter je izgubil vse državljanske pravice. Ni se smel več udeleževati ne narodnih zborov, ne skupnih obedov; ne telovadbe, ne petja, sploh nobene slovesnosti. Lase je moral imeti na eni strani vedno kratko prisrčene, obleka pa mu je bila zakrpana iz mnogobarvnih zaplat. Na ulici se je moral vsakemu, tudi najmlajšemu, ogniti.

Kar je veljalo za Spartance, je za vsak narod

zelo poučljivo. Kdor hoče kaj postati, se mora za to resno pripravljati in pri tem žrtvovati marsikatero življensko udobnost. Brez zatajevanja ne dozori noben mladenič v poštenega in jeklenega moža. Mladič, ki se vdajajo bolj ali manj razkošnemu življenju, ki ne znajo krotiti svojih želja, ki so šibke volje in slabi nasproti svojemu telesu, ne dorastejo nikdar v vrle moža. Jekleni, značajni, pošteni možje zraščajo le v šoli premagovanja, zatajevanja, napornega delovanja. Velik učencev svojega Vzora in Gospoda postaneš le tedaj, če zatajiš samega sebe, vzameš križ na svoje rame in greš za Njim po poti resnice in pravice.

Slovenski mladeniči! Predpust je zopet tukaj. Vablivo življenje se razpreda pred vašimi očmi. Veselje, razkošno in opojno veselje, steza svoje žamatne prste po vas, vas boža, se vam smeji, vas vabi k sebi. Vabi vas, da sedete za obilno pokrite mize, s katerih teče pijača v velikih curkih. In sobe so polne nemirnih glasov ubrane glasbe in plesišča polna gorkega, omamljivega zraka in razposajenega smeha. Predpust z vsemi svojimi zapeljivkami stoji pred vami, se vam smeji, vas vabi.

Slovenski mladeniči bodite spartanski mladeniči! Veliki boji vas čakajo, zato se zatajujte in se pripravljajte s poštenim življenjem na svojo bojopolno bodočnost. Vadite svojega duha in svoje telo na težke čase, ki vas pričakujejo. Ne plesišča in gostilne, ampak izobraževalna društva in telovadnice se naj sedaj odpirajo. Ne ubijajte se v rani mladosti, ampak krepite in utrjujte se.

Ako bi dandanes še vsi, ki bežijo pred sovražnikom, morali napol obriti hoditi okoli, to bi bilo polovico Slovencev polobritih. Vsak drug se ustraši boja in uklone svoj tilnik pred sovražnikom. Nimamo mož, ker nismo imeli vzgoje mladeničev.

Politični ogled.

— Cesar je zopet popolnoma zdrav. Opravlja redno svoje vladarske posle in sprejema vsaki dan veliko ljudi. Živo se zanima za vse dogodke v državi in svetovni politiki. Ogrskemu ministrskemu predsedniku, ki se je moral dati operirati zaradi očesne mrežne, je poslal prisrčno pismo, polno sočutja. Naš avstrijski ministrski predsednik pa je bil te dni dalje časa pri cesarju, da mu je poročal o razmerah v različnih deželnih zborih. Kakor znano, bodo delovali deželni zbori cel januar in februar.

Štajerski deželni zbor je sklican za dne 16. januarja. Ker je bil dosedaj zaključen, se morajo koj v prvih sejah voliti zapisnikarji, reditelji in novi odseki. Najvažnejši predlogi bodo za zvišanje učiteljskih plač in za zvišanje deželnih doklad. Štajerska dežela ima vsled krasnega deželnega gospodarstva sedaj 40 milijonov dolgov. Liberalni slovenski poslanci so se za to stran premalo brigali in pustili deželo zlesti v dolgove, kakor je hotela. Sedaj seveda piha druga, ostrejša sapa iz Slovenskega Štajerja. Nemci bi radi videli, da bi sedeli v Gradcu zopet mirni in tihi liberalci.

— Deželni glavar kranjski je namesto odstopivšega pl. Šukljeta postal voditelj Vseslovenske ljudske stranke, dr. Ivan Susteršič. Kranjski listi sicer pišejo, da vsled tega ne bo odložil državnozborskega mandata. Vendar bi bilo za vsako trohico moči škoda, ki bi jo ta velenadarjeni mož pustil na zaprašenih aktih kranjske dežele. Upamo, da je nova služba deželnega glavarja le začasna, dokler se na drug način ne uredi to vprašanje.

— Na Kranjskem je imela Slov. ljudska stranka dne 4. januarja občni zbor v Ljubljani, na katerem se je volilo novo predsedstvo. Načelnikom stranke je bil izvoljen zopet dr. Ivan Susteršič. Govoril je tudi o tem, da se naši stranki očita, češ, da ne privoščijo uradnikom dobre plače. Bremena pa, ki jih sedaj nosi država za uradništvo, so v resnici ogromna. 700 milijonov velja to državo in bo šlo še višje, če bo obveljalo to, kar hočejo razni uradniški poslanci. Glavna hiba pri tem je, da je veliko preveč uradništva, zato smo zahtevali v državnem zboru, da se število uradništva zmanjša najmanj za 40%, potem bi lahko ostali uradniki, ki posvetijo res vse moči državi in ljudstvu, imeli dobre plače in država bi si še marsikaj prihranila.

— Kranjski liberalci se nič kaj dobro ne razumejo. Liberalni dnevnik „Jutro“ so nagnali iz tiskarne v Ljubljani, ker ni plačeval stroškov. „Jutro“ se je vsled tega preselilo v Trst, od koder sedaj napada svoje bivše prijatelje na Kranjskem in jim očita marsikaj, kar jim ni v čast. Namesto „Jutra“ so ustanovili mladi liberalci „Dan“, ki bo moral sedaj streljati na dve strani, v Trst na „Jutro“ in v Ljubljani na „Slovenski Narod“. Needinost v lastnem taboru je najboljša znamenja za vsako stranko, da razpada.

— V Nemčiji bodo imeli dne 12. januarja volitve v državni zbor. Volilni boj se je med posameznimi strankami zelo razvnel. Liberalno-svobodomiselnih stranke so skušale skleniti s socialnimi demokrati volilno pogodbo (kompromis), po kateri bi se te stranke podpirale med seboj proti katoliški stranki. Katoliška stranka se imenuje Centrum (središče) in je bila dosedaj najmočnejša in najbolj složna stranka v nemškem državnem zboru. Imela je v zbornici navadno odločilno besedo. Ta ugled katoliške stranke pa strašno mrzi liberalcem in socialnim demokratom, torej so se združili proti katoličanom. Vendar stopa katoliška stranka pogumno v volilni boj, ker ima dobro izpeljano svojo organizacijo in zelo razširjeno časopisje. Zdi se pa tudi, da liberalno-socialno-demokratska zveza ne bo držala prav trdno, ker so se nekateri ugledni liberalni voditelji izrekli proti zvezi s socialnimi demokrati. Vsekako bodo te volitve zelo zanimive.

— Kulturni boj na Portugalskem. Iz Lizbone so te dni brzojavili o nečuvnem preganjanju škofov in duhovščine na Portugalskem. Več škofov je obtoženih, ker ubogajo sv. Očeta. Republika zapira cerkve. V več krajih se je zavzelo prebivalstvo za preganjane duhovnike. Te dni so hoteli v Kapinhi aretirati nekega duhovnika, a se je množica tem uprla. Prišlo je do hudih spopadov med ljudstvom in vojaštvom, a končno je moralo vojaštvo odnehati.

Razne novice.

* Nad 800 novih naročnikov smo že dobili. Naš teden se je torej izbornobno obnesel. Ko dobite današnji list v roke, bo število novih naših prijateljev gotovo že nad 1000. Naj traja agitacija za Slov. Gospodar še naprej.

Iz šole. V Zetalih pri Rogatcu je razpisano mesto učitelja. Pri Sv. Barbari v Haložah je tudi prosto eno učiteljsko mesto s prostim stanovanjem. Istotako je razpisano učiteljsko mesto na trirazrednici pri Sv. Andražu v Slov. gor. in na petrazrednici v Čadramu. Prošnje do 31. januarja.

* Iz politične službe. Namestniški konceptni praktikant dr. Marko Ipavc je imenovan namestnijskim koncipistom, Namestniška koncipista v Brežicah dr. Pavel Terglav in baron dr. Rudolf Steeb sta imenovana okrajnim komisarjem.

* Iz finančne službe. Nadpaznikom so imenovani pazniki I. Gee, Fr. Reper in Avgust Schmidinger. Prestavljen je respicijent Anton Fabian od Sv. Lenarta v Celje, in nadpaznik Peter Kerndl iz Maribora v Sv. Lenart v Slov. gor., Jakob Verč pa iz Brežic v Celje.

S. K. S. Z. Odborova seja S. K. S. Z. v Mariboru se je vršila 4. t. m. Ugodilo se je raznim prošnjam Slovencev iz obmejnih krajev ter bo S. K. S. Z. še tudi nadalje pošiljala na jezikovno mejo slovenske časopise in knjige. Gospod dr. Hohnjec proša, da namerava „Slovenska Straža“ zbirati slike vseh važnejših slovenskih krajev, posebno slike obmejnih postojank ter slike odličnih obmejnih rodoljubov. Zbirko teh slik uporabi za skioptična predavanja, da s tem po celi Sloveniji še bolj vzbudi narodno zavest. Za našo S. K. S. Z. je prevzel sotrudištvo profesor dr. Kovačič, kateremu se naj vpošiljajo slike in drugi podatki. Odbor je razpravljal tudi o organizaciji Orlov. Glede socialnih tečajev se določi sledeče: Pri Sv. Križu pri Rogški Slatini se je vršil enodnevni tečaj v sredo, dne 10. januarja, za vse druge kraje, kjer želijo tečaje, se določi čas in prostor pozneje.

* Slov. kršč. socialna zveza je največje slovensko društvo, kakor kažejo najnovejši podatki. Na Kranjskem je imela lani 168 društev pod svojim okriljem, na Štajerskem 140, na Primorskem 51, na Koroskem